

**Opinia ornitologiczna w zakresie potencjalnych
miejsc gnieźdzenia się gatunków chronionych
ptaków w budynkach przeznaczonych do remontu
w ramach projektu: *Renowacja części wspólnych
budynków mieszkalnych w centrum Węglińca***

Autor: Waldemar Bena

Ul. Olszewskiego 7

59-900 Zgorzelec

Zgorzelec 2011

Wstęp

Obszary miejskie i zurbanizowane są wbrew pozorom ważnym miejscem występowania wielu gatunków ptaków. Niektóre z polskich miast (m.in. Warszawa, Toruń, Wrocław, Łódź, Jasło i Olsztyn) doczekały się monografii występującej na ich obszarze awifauny (Luniak 2006). W terenie zabudowanym większość ptaków gnieździ się w budynkach. Na przykład w śródmieściu Warszawy w budynkach gniazduje około 17 gatunków, ich liczebność to około 80% populacji lęgowej miasta. Według Wiesława Nowickiego w Warszawie na obszarze 52 km² śródmieścia występowało od 830 do 1590 ptasich par na 1 km², a zimą od 2,5 tys. do 4,5 tys. osobników (Luniak 2006). Są to zagęszczenia nienotowane na obszarach niezabudowanych (lasach i polach). Można skonstatować, że w Warszawie zagęszczenia ptaków są co najmniej dwukrotnie większe niż w lesie i kilkakrotnie większe niż na łąkach. Nie jest to specyfika polska, analogiczne dane przedstawiono dla Berlina i Hamburgu i niektórych miast Wielkiej Brytanii. Liczbę ptaków w angielskim Sheffield oszacowano na 602 995 osobników. Oznacza to 1,18 ptaka na osobę w tym mieście. Na obszarach intensywnie prowadzonej gospodarki rolniczej i leśnej wskaźnik ten jest kilkakrotnie niższy (Fuller et al. 2009). Ta stosunkowo duża koncentracja niektórych gatunków ptaków w miastach sprawia, że tereny zurbanizowane stanowią obecnie ważne, a w niektórych przypadkach główne obszary występowania niektórych gatunków. Nie dziwi zatem fakt, że tereny miejskie stały się miejscem szczególnym w ochronie ptaków. Coraz więcej autorów wskazuje na potrzebę otoczenia miejskiej przyrody wyjątkową troską, która może decydować wręcz o przetrwaniu niektórych gatunków.

Miasto oferuje ptakom szereg korzyści, dlatego u zwierząt proces przystosowania do życia w mieście (synurbanizacja) i do życia w pobliżu człowieka (synantropizacja) trwa i dołączają do niego kolejne gatunki. Decydującymi czynnikami w tych procesach są: bogactwo pożywienia i zabudowa, dająca możliwość bezpiecznego schronienia. Wszystko to sprawiło, że po wojnie w naszych miastach zaczęły pojawiać się: kawki, sierpówki, sroki, kosy, wrony, kaczki krzyżówki, mewy, a nawet puchacze, gniazdujące np. na cmentarzach w Hamburgu. Liczba gatunków ptaków żyjących w mieście może być całkiem znaczna i może obejmować tak różne pod względem wymagań siedliskowych ptaki, jak bogatka, remiz, uszatka czy białorzytka (Orłowski et al. 2006).

Wprawdzie w naszym otoczeniu jest bardzo dużo budynków, to jednak coraz mniej ptaków w nich gniazduje. Proces ten zaobserwowano najpierw w miastach zachodniej Europy. Na ziemiach polskich jerzyk, wróbel i kawka są jeszcze stosunkowo często spotykane w miastach, lecz w wielu krajach Europy Środkowej i Zachodniej ptaki te należą do gatunków zagrożonych. Przykładowo wróbel w centrach wielu miast europejskich (np. w Londynie) niemal zupełnie wyginął. W Holandii i Wielkiej Brytanii znalazł się na Czerwonej Liście jako gatunek zagrożony. Kawka również jest gatunkiem figurującym na „Czerwonych

listach” i zagrożonym w wielu krajach, np. w Niemczech, Austrii i Czechach. Na początku XXI w. w Pradze było już tylko około 80 par kawki, w Berlinie 100 par. W Dreźnie stwierdzono 40 par lęgowych kawki, czyli mniej niż np. w Zgorzelcu, którego powierzchnia znacząco odbiega od powierzchni Drezna. Również jerzyk należy do gatunków szybko zmniejszających swą liczebność w miastach. W Wielkiej Brytanii i Irlandii latach 1994-2007 populacja jerzyka zmniejszyła się o 41%. Najdramatyczniejszy spadek zanotowano w Szkocji, gdzie w ciągu ostatnich 10 lat liczebność jerzyka skurczyła się o 62%. W Niemczech Wschodnich po roku 1990 populacja jerzyka zmniejszyła się o 57%. Tendencje te już są widoczne w naszym kraju. Jerzyk, wróbel i kawka dramatycznie zmniejszają swoje liczebności w Polsce. W ostatnich latach w Warszawie populacja wróbla spadła o prawie 40%.

Główne przyczyny zaniku ptaków w miastach

W ostatnich dwóch dekadach w Polsce zaczęto na masową skalę przeprowadzać prace termomodernizacyjne. Starsze budynki są remontowane i pozbawiane szpar i otworów. Z kolei nowe budownictwo jest pozbawione zakamarków, w których mogłyby się zagnieździć ptaki. Wszystko to przyczyniło się do spadku liczebności wielu gatunków ptaków w miastach. Paradoksalnie motywacja ekonomiczna (niższe rachunki za ogrzewanie) w połączeniu z potrzebą „ochrony środowiska” (walka z emisją dwutlenku węgla) zadziałały tu na niekorzyść przyrody. Termomodernizacje stanowi obecnie najpoważniejsze zagrożenie dla ptaków z terenów zurbanizowanych. Co gorsza, prace ociepleniowe odbywają się zazwyczaj w sezonie lęgowym. W wyniku prac niszczone są nie tylko potencjalne miejsca gniazdowania, powstają również straty lęgów i śmierć ptaków. Skala zniszczeń jest ogromna i wprost proporcjonalna do skali ociepleń budynków. W czasie ocieplania budynków znika większość potencjalnych miejsc gniazdowania. Ptaki tracą także dostęp do stropodachów, których otwory wentylacyjne bez żadnego powodu są zamykane plastikowymi kratkami. W trakcie ociepleń budynków ginie bardzo dużo ptaków, gdyż są one zamurowywane w szczelinach, zamykane w stropodachach, których otwory wentylacyjne są zamykane kratkami. Na skalę masową giną pisklęta i dorosłe ptaki. Można tego uniknąć dostosowując harmonogram prac ociepleniowych do lęgów ptaków na danym budynku

Najczęściej gniazdujące ptaki w budynkach

Ptaki zasiedlające budynki mogą zakładać gniazda w różnych miejscach. Na strychach i stropodachach gniazdują takie gatunki, jak gołąb miejski, jerzyk, kawka, pustulka, pójdzka, płomykówka, wróbel, kopciuszek, puszczyk. Wewnątrz pomieszczeń często spotykamy dymówkę, kopciuszka, zaś we wnękach okiennych inny gatunek jaskółki – oknówka. W szparach i szczelinach ścian i elewacji oraz między płytami bloków występują sikory, szpak czy pliszka siwa. Na gzymsach może gniazdować mucholówka szara czy sierpówka. Pnącza na ścianach mogą być miejscem gniazdowania wielu gatunków, w tym m.in. zięby, kulczyka, dzwońca i kosa. Godne podkreślenia jest to, że gatunki ptaków takie, jak jerzyk,

plomykówka, oknówka, pójdzka i kopciuszek, są ściśle zależne od budynków i budowli wzniesionych przez człowieka. Ptaki te niemal nie gniazdują w innych miejscach. Szczególne znaczenie dla ptaków mają stropodachy, czyli puste przestrzenie pomiędzy dachem a stropem ostatniego piętra. W zależności od średnicy tych otworów, ze stropodachów korzystają różne gatunki ptaków. Przykładowo gołąb miejski potrzebuje otworów o ponad 10 cm średnicy, kawka i pustulka powyżej 8 cm, jerzyk 4-8 cm, wróbel 4-6 cm. Kolejnym ważnym miejscem gniazdowania są rozmaite szczeliny w elewacji, między wielkimi płytami, pod parapetami, za blachą falistą na ścianach i pod wszelkimi obróbkami blacharskimi. Te szczeliny często wydają się bardzo wąskie, lub są w ogóle niewidoczne. Tylko uważny obserwator jest w stanie dostrzec ptaka znikającego w takiej szczelinie. Ptaki gnieźdzą się również za rurami spustowymi, rynnami, w kominach i otworach wentylacyjnych, a także na strychach.

Ochrona prawna gatunków synantropijnych

Zgodnie z literą prawa ptaki gniazdujące w budynkach znajdują się pod ochroną. Ścisłą ochroną gatunkową objęte są wszystkie gatunki ptaków, łącznie z pospolitym w miastach gołębiem miejskim. Ptaków nie wolno zabijać, ploszyć, niszczyć ich jaj, gniazd, siedlisk (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. 2004 nr 220, poz.2237), Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 (Dz. U. 2009 nr 151, poz. 1220 ze zm.)). Zabijania i znęcania się nad wszystkimi zwierzętami, w tym oczywiście wszystkimi ptakami, zabrania Ustawa o ochronie zwierząt z dn. 21 sierpnia 1997 (Dz. U. 2003 nr 106, poz. 1002 ze zm.). Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 (Dz. U. 2006 nr 156, poz. 118 ze zm.) nakazuje dbałość o środowisko przyrodnicze w trakcie prowadzenia prac budowlanych, a w/w Rozporządzenie karze dostosować terminy i sposób wykonania prac remontowych do lęgów ptaków. Ministerstwo Środowiska i Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska uznały oficjalnie, że stropodachy są siedliskiem jerzyka. Na zniszczenie tego siedliska poprzez zakratowanie otworów wentylacyjnych stropodachu (nawet jeśli ma to miejsce zimą!) potrzebna jest obecnie zgoda Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Wydanie takiej zgody powinno być uzasadnione.

Metodyka

W listopadzie 2011 r. wykonano wstępną kontrolę budynków przewidzianych do remontu. W kontrolowanych budynkach ustalono potencjalne miejsca przebywania i gniazdowania w elewacjach i strychach domów. W związku z harmonogramem prac remontowych nie zdołano przeprowadzić kontroli w okresie lęgowym.

Zalecenia ochronne dotyczące remontowanych budynków

1) Budynek przy ul. Kolejowa 4

W elewacji budynku brak jest ubytków, które mogłyby stanowić miejsca gnieźdzenia się ptaków. Jedynymi dogodnymi dla ptaków miejscami w obiekcie są szczeliny i pęknięcia w krokwi. Potencjalnymi ptakami lęgowymi są tu m.in. sikory, wróble i mazurki.

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą być wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem;
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy sprawdzić czy w budynku nie gnieźdzą się ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania należy zawiesić 5 skrzynek lęgowe typu A (średnica otworu wlotowego 33 mm) pod okapem dachu. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejk wodoodpornej lub desek dobrze

zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Drewniane budki mogą być zastąpione trwalszymi, lecz droższymi skrzynkami trocinobetonowymi typu Brick Box lub Swift Box. Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Zawieszane budek musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

2) Budynek przy ul. Kolejowej 10

Budynek posiada liczne ubytki w pokryciu dachowym. W spękaniach i szczelinach potencjalnie mogą odbywać lęgi wróble, mazurki i jerzyki.

Budynek przy ul. Kolejowej 10

Fragment dachu budynku przy ul. Kolejowej 10. Widoczne ubytki pod dachówką umożliwiają odbicie lęgów przez ptaki.

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem;
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy sprawdzić czy w budynku nie gnieźdzą się ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania należy zawiesić obok siebie 7 skrzynek lęgowych dla jerzyków (w szczytowej części budynku, pod okapem dachu). Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Drewniane budki dla jerzyka mogą być zastąpione trwalszymi skrzynkami trocinobetonowymi typu Brick Box lub Swift Box (np. z wykorzystaniem wariantu z trzema otworami wlotowymi). Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Zawieszane budek musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

3) Budynek przy ul. Sikorskiego 4

Ubytki w elewacji północnej – potencjalne miejsca lęgowe ptaków.

Budynek posiada ubytki w elewacji północnej oraz liczne spękania i szczeliny pod okapem dachu. Wiele dachówek jest zmurszałych i popękanych, co stwarza dodatkowe miejsca gniazdowania dla ptaków. Potencjalne gatunki lęgowe w budynku to: wróbel, mazurek, bogatka, modraszka, jerzyk.

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą być wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa.
- Należy rozważyć udrożnienie istniejącego okienka na poddasze, tak aby średnica otworu wlotowego wynosiła 80 mm (dzięki temu uniknie się zasiedlenia strychu przez gołębie miejskie).
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania w szczycie elewacji zachodniej i wschodniej należy zawiesić 12 skrzynek lęgowych dla jerzyka (po 6 na każdej ścianie). Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Można również zastosować skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi), które zasiedlane są zarówno przez jerzyki, jak i wróble. Zawieszane budki musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

4) Budynek przy ul. Sikorskiego 4a

W strefie pokrycia dachowego, w pobliżu rynien i rur spustowych, mogą gniazdować m.in. wróble, mazurki, modraszki czy bogatki. Budynek posiada niewielką dobudówkę ze strychem, posiadającą duży wlot (potencjalne miejsce lęgowe m.in. kopciuszka).

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą być wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem;
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- Nie likwidować wlotu do dobudówki;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania na elewacji budynku bezpośrednio pod dachem należy zawiesić 6 skrzynek lęgowych typu A (średnica otworu wlotowego 33 mm). Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Zawieszanie budki musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budki należy przeprowadzać co trzy lata.

5) Budynek przy ul. Sikorskiego 16

Budynek posiada ubytki w elewacji południowej i zachodniej. W spękaniach i szczelinach potencjalnie mogą odbywać łęgi m.in. wróble i jerzyki.

Szczeliny w szczytowym fragmencie budynku (elewacja od strony zachodniej).

Zalecenia ochronne

- Prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania w górnej części elewacji zachodniej należy zawiesić 7 skrzynek lęgowych dla jerzyków. Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Skrzynki najlepiej mocować za pośrednictwem metalowych uchwyty i przy pomocy kołków rozporowych. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejek wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Można również zastosować trwalsze skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi). Budki powinno się czyścić przynajmniej raz na 3 lata.

6) Budynek przy ul. Sikorskiego 30

W budynku zachowały się liczne potencjalne miejsca gnieźdzenia się ptaków (strych z wlotem, ubytki w starym dachu, otwory w elewacji). Teoretycznie mogą tu odbywać lęgi m.in. kopcuszek, wróble i jerzyki.

Potencjalne miejsca gnieźdzenia się ptaków.

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem;
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy sprawdzić czy w budynku nie gnieźdzą się ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- Nie likwidować wlotu do poddasza;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania na południowej elewacji budynku (bezpośrednio pod dachem) należy zawiesić 2 skrzynki lęgowe typu A (średnica otworu wlotowego 33 mm) oraz 3 skrzynki lęgowe dla jerzyków (w szczytowej części budynku od strony zachodniej). Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Drewniane budki dla jerzyka mogą być zastąpione trwalszymi skrzynkami trocinobetonowymi typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi). Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Zawieszane budek musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

7) Budynek przy ul. Sikorskiego 32

W budynku zachowały się liczne potencjalne miejsca gnieźdzenia się ptaków (okienko wlotowe na poddasze, ubytki w elewacji). Teoretycznie mogą tu odbywać lęgi m.in. kopciuszki, wróble i jerzyki.

Dogodne miejsce gniazdowania dla ptaków w szczelinie pod dachem.

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem;

- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy sprawdzić czy w budynku nie gnieźdzą się ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- Nie likwidować wlotu do poddasza;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania należy zawiesić 3 skrzynki lęgowe typu A (średnica otworu wlotowego 33 mm) oraz 3 skrzynki lęgowe dla jerzyków (w szczytowej części budynku od strony północnej). Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejk wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Drewniane budki dla jerzyka mogą być zastąpione trwalszymi skrzynkami trocinobetonowymi typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi). Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Zawieszane budek musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

8) Budynek przy ul. Sikorskiego 36

Budynek posiada liczne ubytki w elewacji południowej, wschodniej i północnej. W spękaniach i szczelinach potencjalnie mogą odbywać lęgi m.in. sikory, wróble, mazurki i jerzyki.

Fragment szczytu budynku przy ul. Sikorskiego 36. Widoczne szczeliny i nisze umożliwiające odbycie lęgów przez ptaki.

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem;
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy sprawdzić czy w budynku nie gnieźdzą się ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu przerwać roboty i powiadomić ornitologa;

- Rozważyć udrożnienie wlotu do poddasza. Wystarczy wykonanie otworu o średnicy 80 mm;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania należy zawiesić 3 skrzynki lęgowe typu A (średnica otworu wlotowego 33 mm) oraz 7 skrzynek lęgowych dla jerzyków (w szczytowej części budynku od strony wschodniej). Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejk wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Drewniane budki dla jerzyka mogą być zastąpione trwalszymi skrzynkami trocinobetonowymi typu Brick Box lub Swift Box (np. z wykorzystaniem wariantu z trzema otworami wlotowymi). Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Zawieszane budek musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

9) Budynek przy ul. Sikorskiego 42

Elewacja budynku posiada liczne ubytki, mogące stanowić miejsca gnieźdzenia się ptaków. W spękaniach i szczelinach potencjalnie mogą odbywać lęgi m.in. sikory, wróble, mazurki i jerzyki.

Elewacja budynku przy ul. Sikorskiego 42.

Zalecenia ochronne

- Wszelkie prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem;

- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy sprawdzić czy w budynku nie gnieźdzą się ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- Rozważyć udrożnienie wlotu do poddasza. Wystarczy wykonanie otworu o średnicy 80 mm;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania należy zawiesić 3 skrzynki lęgowe typu A (średnica otworu wlotowego 33 mm) oraz 3 skrzynki lęgowe dla jerzyków (w szczytowej części budynku od strony zachodniej). Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Drewniane budki dla jerzyka mogą być zastąpione trwalszymi skrzynkami trocinobetonowymi typu Brick Box lub Swift Box (najlepiej zastosować wariant z trzema otworami wlotowymi). Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Zawieszane budek musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

10) Budynek przy ul. Karola Wojtyły 7

W obiekcie nie zauważono szczelin i ubytków w elewacji, jednakże ptaki mogą gniazdować w sąsiedztwie rynien i rur spustowych oraz w niewielkich szczelinach pokrycia dachowego, pod arkuszami blachy. W takich miejscach należy się spodziewać lęgów m.in. wróbla.

Zalecenia ochronne

- Prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.

- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania w górnej części elewacji północnej należy zawiesić 4 skrzynki lęgowe typu A. Skrzynki najlepiej mocować za pośrednictwem metalowych uchwytów i przy pomocy kołków rozporowych. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Można również zastosować trwalsze skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi), które są zasiedlane nie tylko przez wróble, ale i jerzyki. Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Budki powinno się czyścić przynajmniej raz na 3 lata.

11) Budynek przy ul. Karola Wojtyły 13

W obiekcie nie zauważono szczelin i ubytków w elewacji, jednakże ptaki mogą gniazdować w sąsiedztwie rynien i rur spustowych. W takich miejscach należy się spodziewać lęgów m.in. wróbla.

Zalecenia ochronne

- Prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa;

- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania w górnej części elewacji, np. pod okapem dachu, należy zawiesić 3 skrzynki lęgowe typu A. Skrzynki najlepiej mocować za pośrednictwem metalowych uchwytów i przy pomocy kołków rozporowych. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Można również zastosować trwalsze skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi), które są zasiedlane nie tylko przez wróble, ale i jerzyki. Zalecany jest montaż budek przed nałożeniem materiału izolującego. Budki powinno się czyścić przynajmniej raz na 3 lata.

12) Budynek przy ul. Karola Wojtyły 27

Trzykondygnacyjny budynek kryty dachem dwuspadowym posiada dogodne siedliska dla ptaków. Dzięki brakującym deskom w lukarnach może tu gniazdować wiele gatunków ptaków śpiewających, z krukowatymi włącznie. Potencjalne gatunki lęgowe w budynku to m.in. wróbel, mazurek, kopciuszek, bogatka, modraszka, szpak, kawka i jerzyk.

Zalecenia ochronne

- Prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa.
- Zadbać aby nie zostały zlikwidowane otwory w lukarnach. Średnica otworu wlotowego powinna wynosić 90 mm. Dzięki temu gołębie miejskie nie będą miały możliwości zasiedlenia strychu.
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania pod okapem dachu należy zawiesić 8 skrzynek lęgowych dla jerzyka i 2 dla kawki (typ D o otworze wlotowym 85 mm). Skrzynki najlepiej mocować za pośrednictwem metalowych uchwytów i przy pomocy kołków rozporowych. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. W przypadku jerzyka można również zastosować skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi). Budki tych obydwu modeli są zasiedlane zarówno przez jerzyki, jak i wróble. Zawieszane budek musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co najmniej raz na 3 lata.

13) Budynek przy ul. Karola Wojtyły 29

Miejsce gniazdowania kawki w lukarnie.

Trzykondygnacyjny budynek kryty dachem dwuspadowym posiada dogodne siedliska dla ptaków. Brakujące deski w lukarnach wykorzystuje z pewnością wiele gatunków ptaków śpiewających, z krukowatymi włącznie (stwierdzono gniazdowanie kawki). Potencjalne gatunki lęgowe w budynku to m.in. wróbel, mazurek, kopciuszek, bogatka, modraszka, szpak i jerzyk.

Zalecenia ochronne

- Prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą być wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa.
- Zachować w lukarnach otwory wlotowe o średnicy 90 mm. Dzięki temu uniknie się zasiedlenia strychu przez gołębie miejskie.
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania pod okapem dachu należy zawiesić 10 skrzynek lęgowych dla jerzyka. Skrzynki najlepiej mocować za pośrednictwem metalowych uchwyty i przy pomocy kółków rozporowych. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Można również zastosować skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi), które zasiedlane są zarówno przez jerzyki, jak i wróble. Zawieszane budki musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

14) Budynek przy ul. Wojska Polskiego 11

Czterokondygnacyjny budynek przy ul. Wojska Polskiego 11 charakteryzuje się obecnością dogodnych siedlisk dla ptaków. Otwarte okienka umożliwiają gniazdowanie na poddaszu. Również szczeliny w pokryciu dachowym, lukarnach oraz pod parapetami i rynnami mogą być wykorzystywane jako miejsca lęgowe. Potencjalne gatunki lęgowe w budynku to m.in. wróbel, mazurek, kopciuszek, bogatka, modraszka i jerzyk.

Zalecenia ochronne

- Prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa.
- Zachować istniejące otwory wlotowe na poddasze;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania pod okapem dachu należy zawiesić 6 skrzynek lęgowych dla jerzyka. Skrzynki najlepiej mocować za pośrednictwem metalowych uchwyty i przy pomocy kołków rozporowych. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejk wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Można również zastosować skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi), które zasiedlane są zarówno przez jerzyki, jak i wróble. Zawieszane budki musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.

15) Budynek przy ul. Wojska Polskiego 12

Trzykondygnacyjny budynek kryty dachem dwuspadowym charakteryzuje się obecnością dogodnych siedlisk dla ptaków. W elewacji budynku (zwłaszcza w szczytowych jego partiach), znajdują się liczne szczeliny i ubytki umożliwiające gniazdowanie m.in. wróblom, mazurkom i jerzykom. Elewacja od strony południowej w znacznej mierze w ogóle nie posiada tynku.

Zalecenia ochronne

- Prace remontowe, budowlane, modernizacyjne i tynkarskie na budynku nie powinny mieć miejsca w porze lęgowej ptaków (tj. od początku marca do końca sierpnia). Jeśli jednak prace muszą wykonywane w sezonie lęgowym, to należy odpowiednio wcześniej (np. w lutym) zabezpieczyć otwory tak, aby ptaki nie mogły założyć tam gniazd wiosną i latem.
- Przed przystąpieniem do remontu elewacji należy upewnić się czy nie gnieźdzą się tam ptaki. W przypadku stwierdzenia gniazdowania ptaków w czasie prowadzenia remontu należy przerwać roboty i powiadomić ornitologa;
- W ramach rekompensaty za utracone potencjalne miejsca gniazdowania na północnej ścianie domu należy zawiesić 6 skrzynek lęgowych dla jerzyka. Skrzynki najlepiej mocować za pośrednictwem metalowych uchwyty i przy pomocy kołków rozporowych. Budki powinny być wykonane z trwałego materiału, np. ze sklejki wodoodpornej lub desek dobrze zaimpregnowanych i zabezpieczonych przez dodatkowe pokrycie daszka blachą. Można również zastosować skrzynki trocinobetonowe typu Brick Box lub Swift Box (np. wariant z trzema otworami wlotowymi), które zasiedlane są zarówno przez jerzyki, jak i wróble. Zawieszane budki musi odbywać się pod nadzorem ornitologa. Czyszczenie budek należy przeprowadzać co trzy lata.